

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 26.

Joi, 29 August 1935

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

a) DINASTIA :		d) ECONOMICE-FINANCIARE :	
	Pag.		Pag.
Presa Engleză	2	Presa Engleză	3
„ Belgiană	2	„ Sovietică	3
b) POLITICA EXTERNĂ :		e) DIVERSE :	
Presa Engleză	2	Presa Franceză	3
„ Franceză	2	„ Polonă	4
„ Bulgară	2	„ Engleză	4
c) MINORITARE :		„ Braziliană	4
Presa Austriacă	2	„ Maghiară	4
„ Engleză	3		

II. CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN

	Pag.
Presa Franceză	5
„ Germană	6
„ Elvețiană	7
„ Engleză	7
„ Italiană	9
„ Austriacă	9
„ Maghiară	9
„ Sovietică	10
„ Cehoslovacă	10
„ Evrească din străinătate	10

III. PACTUL DUNĂREAN

Presa Franceză	11
„ Germană	12
„ Engleză	13
„ Elvețiană	13
„ Austriacă	13
„ Bulgară	14

IV. MICA INȚELEGERE ȘI CONFERINȚA DELA BLED

	Pag.
Presa Franceză	14
„ Elvețiană	15
„ Maghiară	15
„ Bulgară	15
„ Greacă	15

V. CHESTIUNEA AUSTRIEI

Presa Franceză	16
„ Elvețiană	16
„ Jugoslavă	16
„ Polonă	16

Până astăzi „REVISTA PRESEI“ a apărut poligrafiată

PRESA STREINĂ DESPRE ROMÂNIA.

DINASTIA

Presa engleză.

THE SPHERE din 3 August publică un articol însoțit de fotografii, datorită cunoscutului scriitor d. J. Hall, care a vizitat din nou România în luna Iunie a. c.

Autorul articolului elogiază rodnică activitate a M. S. Regelui Carol al II-lea, arătând că Suveranul României a știut să-și câștige încrederea poporului Său, și în ciuda tuturor greutăților să realizeze mari schimbări în bine pentru țară.

Descrie apoi festivitățile ce au avut loc cu ocazia celei a 5-a aniversare a Restaurației, subliniind mișcătoarea manifestare de simpatie a poporului față de Suveran.

„Importanța acestei manifestări — continuă d. Hall — nu constă în impresia momentană, ci în semnificația generală pe care o are.

„Explicația acestei iubiri a poporului român pentru Suveran trebuie căutată în faptul că M. S. Regele Carol al II-lea a știut să dovedească în cei cinci ani de domnie, că mai presus de toate, consideră binele Țării.

D. Hall își și încheie articolul ocupându-se de educația A. S. R. Principele Mihai, pe care o consideră ca ideală pentru formarea viitorului Rege al României.

Presa belgiană.

Mai multe ziare belgiene au publicat diferite articole în legătură cu călătoria A. S. R. Principele Mihai în Belgia.

L'INDEPENDANCE BELGE din 4 August relatează că Marele Voevod de Alba-Iulia a vizitat muzeul colonial din Tervueren, „care a plăcut foarte mult Alteței Sale“, precum și diferite alte muzee din Bruxelles:

„În acea seară A. S. Regală a cinat împreună cu suita la Castelul Arhiducilor.

„A. S. Regală a vizitat a doua zi pe primarul Capitalei, d. Max, care după onorurile cuvenite, l-a prezentat să semneze Cartea de Aur“.

NEPTUNE din 6 August, sub titlul „Vacanțe de Principe“, publică fotografia M. S. Regelui Carol, având în brațe pe A. S. Regală Marele Voevod Mihai, și în cadrul unui articol, scrie între altele:

„Călătoria Moștenitorului Tronului României în Belgia a fost recompensa unui an de studiu încheiat cu bine“.

„Nimeni nu ignorează educațiunea pe care o primește Principele Mihai, viitoroarea speranță a unei națiuni de 18 milioane de suflete“.

POLITICA EXTERNĂ

Presa engleză.

MANCHESTER GUARDIAN din 9 August publică o telegramă din București, în care redă o știre din „Viitorul“, anunțând că d. Titulescu va face o vizită la Moscova pe la începutul lunii Octomvrie.

Ziarul adaugă: „în cercurile diplomatice se vorbește că d. Titulescu va negocia cu Sovietele un pact de asistență mutuală, la fel cu cel încheiat între Soviete și Cehoslovacia. Mai adaugă că d-sa va avea și rolul de mediator în chestiunea reluării relațiilor Sovieto-Iugoslave“.

Presa franceză.

LE TEMPS din 10 August spune că din izvor autorizat românesc se declară inexactă informația după care vizita d-lui ministru Titulescu la Moscova a fost definitiv fixată pentru începutul lunii Octomvrie.

„Nimic n'a fost încă stabilit în această privință“ — încheie ziarul francez.

Presa bulgară.

LA BULGARIE din 9 și 10 August, publicând pasajii din Convenția româno-iugoslavă asupra regimului bisericilor ortodoxe minoritare în Banat, adaugă: „Acestă Convenție merită de a fi semnalată, deoarece conține unele dispoziții de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea viitoare a problemei minoritare în Baleani. În realitate, cele două guverne dau un exemplu de curaj, soluționând chestiuni care au părut adesea imposibil de rezolvat în Baleani“.

MINORITARE

Presa austriacă.

REICHSPOST din 18 August, sub titlul „Germanismul și național-socialismul în România“, publică următoarea corespondență din Timișoara:

Munca națională în cadrul minorității germane din România a fost caracterizată, dela sfârșitul războiului mondial, printr-o concentrare națională a tuturor forțelor. Ea a exclus o destinare politică de partid în dauna intereselor comune naționale, facilitând introducerea ideii germane în toate păturile populațiunii. În mod firesc au existat ocazional fricțiuni de natură politică electorală, dar ele n'au primejduit marea operă de refacere națională. În tot decursul anilor de după războiu, minoritatea germană din România, era de acord în ce privea voința de a se păstra interesele naționale și de a le susține față de Stat.

„Schimbarea politică din Germania n'ar fi putut modifica nimic în principiu privitor la punctul de vedere național și de politică reală, sănătos al Sașilor din Transilvania și al Șvabilor din Banat, dacă anumiți emisari străini care dispuneau de bani, și de tot atâta lipsă de scrupule, n'ar fi încercat să atragă evoluția politică și națională într-o direcțiune greșită și primejdioasă. Această încercare n'a fost o necesitate. Legei interne a organizației naționale a unui popor minoritar îi aparține drept o povară un curs, care duce în linie directă la neînțelegeri de partid și la o înăsprire critică a raporturilor cu puterea de Stat.

„Tânăra noastră istorie națională prezintă un bilanț caracterizat de efectele amare ale unui războiu între frați, provocat în mod artificial. Elemente, care aveau pecetea partidului național-socialist, dar care în urma tinereții lor, le lipsea pecetea muncii naționale, au început o campanie demagogică împotriva vechilor și merituosilor conducători ai Germanilor din Transilvania și Banat.

Din fericire, după o ofensivă mai lungă, în care nu s'a făcut economie de mijloace materiale, lozinci de ură ca „reacționarism“ și „clericalism“, precum și teroare, s'a ajuns numai la o seziune trecătoare a populațiunii

germane. Tendința de a părăsi drumul solidarității a avut drept urmare logică o presiune înăspriță a puterii de Stat“.

Ziarul încheie apoi cu următoarele: „Inercarea de a forța populațiunea germană din România să accepte o schemă nefirească de politică de partid nu a reușit. Sașii din Transilvania și Șvabii din Banat, au recunoscut că unirea internă și externă este forma cea mai bună și mai justă a politicii naționale“.

Presa engleză.

CATHOLIC HERALD din 16 August scrie că *opinia publică română nu poate înțelege orbirea minorității germane, care înclină atât de mult către național-socialiști, în loc să încerce a se consolida înăuntrul statului democratic român:*

Califică această atitudine ca stupidă pe deoparte și primejdioasă totodată propriilor lor interese, deoarece situația minorității germane este mult mai bună acum decât înainte de războiu. Susține cu date statistice cele de mai sus, arătând că depunerile lor la bănci au crescut considerabil în ultimii ani, întrecând de 40 de ori pe cele dinainte de războiu.

ECONOMICE-FINANCIARE

Presa engleză.

Chestiunea datoriilor comerciale particulare și „noul agreement de plată“ au produs în Anglia, rând pe rând, satisfacție, mirare, îngrijorare și bucurie, ceea ce s'a reflectat în notițele respective publicate de majoritatea ziarelor engleze.

Astfel, la 10 și 11 August, ziarele engleze anunță încheierea unui nou acord, prin care condițiile agreementului din 8 Februarie se adaptează situației de azi.

Imediat însă, urmează articole de mirare și supărare, pentru că se svonise că guvernul român ezită de-a ratifica acordul.

DAILY MAIL și DAILY TELEGRAPH din 14 August, își arată îngrijorarea, în timp ce NEAR EAST & INDIA din 15 August, își arată speranța că vânzarea recoltei, care-i cu 30% mai bună ca cea de anul trecut, va face ca greutățile temporare să fie învinse.

DAILY EXPRESS și DAILY TELEGRAPH din 16 August se miră că guvernul român întârzie să ratifice acordul.

MANCHESTER GUARDIAN, cu aceeași dată, este mai categoric, acuzând guvernul că urmează o tactică dilatorie, spre a putea obține un împrumut. Intr'un alt articol, este de părere că oricât de puțin s'ar obține dela debitorii români, tot este ceva și plata trebuie considerată ca binevenită.

FINANCIAL NEWS și EVENING STANDARD din 17 August, constată neliniștea cauzată printre firmele creditoare, de întârzierea guvernului de-a depune la Banca Angliei suma necesară pentru acoperirea primei rate a plăților, conform agreementului din 3 August. Primul arată sacrificiile făcute de creditorii prin concesiile consimțite în noul agreement, iar al doilea spune că este aproape sigură aplicarea sistemului de „clearing“, în caz când din partea României nu se va face o încercare rezonabilă de plată.

Ultimele ziare aduc cu bucurie știrea că s'a dispus transferul sumelor depuse în contul datoriilor, conform agreementului din 3 August.

FINANCIAL NEWS din 17 August, află că, potrivit știrilor publicate de ziarele românești, s'a depus la Banca Angliei suma de 100.000 lire sterline. Această plată, adaugă ziarul, nu exclude o cerere din partea României pentru oarecare modificări ale acordului, dar nu crede că vor fi acordate, ei mai curând se va institui sistemul de clearing.

NEAR EAST & INDIA din 8 August, arată străduința pe care o pune guvernul ca recolta de anul acesta să fie vândută după un criteriu al calității, pentru ca grânele românești să nu fie depreciate în străinătate. Constată însă că, în timp ce condițiile impuse nu sunt imposibile, totuși limita de timp impusă de guvern pentru încheierea tranșacțiilor și efectuarea lor este prea scurtă. Speră că acest termen se va prelungi.

Același ziar, cu aceeași dată, ocupându-se de mișcarea cerealelor din porturi, face constatarea că s'au făcut prea puține livrări, deși sunt destule tratative în curs, dar în afară de Elveția, care a cumpărat câteva mii de tone de grâu, nicio altă tranșacție de seamă n'a avut loc.

COLLIERY-GUARDIAN din 11 August 1935, arată cu date statistice că *producția cărbunelui în România a scăzut considerabil în ultimii 5 ani. Atribue aceste scăderi reducerii consumului de către căile ferate, care întrebuințează acum mai mult țiței.*

RAILWAY GAZETTE din 11 August, examinează raportul d-lui Leverve, asupra situației căilor ferate, arătând o creștere progresivă a veniturilor.

Ziarul speră că această creștere va continua, deși nu s'a atins încă paritatea dinainte de stabilizare. Dovedește cu date statistice că nu se mi pot face reduceri de preț nici la transportul călătorilor și nici la acel al mărfurilor. Reducerile făcute până în prezent au cauzat o creștere de 12,5% la transport și numai 6,8% la încasări.

Constată, în fine, din raportul d-lui Leverve, că lucrările de îmbunătățire pentru care s'a întrebuințat împrumutul din 1929, sunt aproape terminate, punând căile ferate pe picior de egalitate cu cele mai bune din Europa, putând da publicului un serviciu satisfăcător din toate punctele de vedere.

Presa sovietică.

Sub titlul „Comenzi de alimente în România“, ziarul PRAVDA, din 15 August, publică știrea că agenții italieni fac comenzi urgente de alimente și furaje în România, pentru a le expedia în Africa Orientală. Comenzile acestea, în deosebi comenzile de porumb, fasole și furaje au provocat o urcare enormă a prețurilor la aceste produse.

„Așa, de exemplu, la Galați prețul porumbului a crescut în câteva zile dela 25.000 până la 30.000 de lei la vagon“.

DIVERSE

Presa franceză.

LE TEMPS din 12 August, sub titlul „Tineretul antisemit“, publică fără comentarii, următoarea știre:

„Pe plaja dela Carmen-Sylva, lângă Constanța, autoritățile au evacuat cu forța, o tabără a „Tinerilor naționaliști antisemiți“, afiliați la partidul d-lui George Cuza și Goga. Formațiunea acestei tabere fusese autorizată, dar membrii săi, în majoritate studenți (vreo 40) s'au dedat la numeroase manifestațiuni în contra evreilor, care erau în vilegiatură la Carmen-Sylva.“

Față de incidentele provocate, poliția a intervenit, dar manifestații baricadându-se într-o vilă, a trebuit, pentru a-i expulza să se întrebuițeze gaze lacrimogene“.

Sub titlul „România și calendarele sale“, ziarul „Le Temps“ din 20 August publică din București o corespondență, în care se ocupă de incidentele dela Albineți.

De asemenea și „Paris-Soir“, cu aceeași dată, înregistrează cele de mai sus, adăugând că au avut loc ciocniri sângeroase, cu 6 morți și 12 răniți.

Presa polonă.

Ziarul POLSKA ZBROJNA din 13 August publică sub titlul „Pe istoricul drum polonez. Excursie cu bărcile spre Marea Neagră“, un articol asupra recenteii excursii în România, organizată de Liga Navală și Colonială din Varșovia:

„Atmosfera amicitiei polono-române, serie ziarul polon, continuă să fie subliniată în mod deosebit și de către Români, cu prilejul etapelor de odihnă. Deosebit de cordiali față de poloni sunt cerețaii români, care îi însoțesc și i ajută la nevoie în tot cursul drumului“.

Presa Engleză.

WEEKLY SCOTSMAN din 17 August publică un lung și interesant articol al scriitoarei Elisabeth Kyle, sub titlul „Priveliști romantice“, în care se ocupă de viața de vară la stațiile balneare și climaterice din România. Autoarea este încântată de cele ce a văzut în Transilvania, la Sibiu, Brașov, în jurul Castelului Bran, precum și pe coasta Mării Negre:

„Românii, serie între altele autoarea, sunt un popor norocos, mai ales din elipa când începe sezonul vacanțelor. Puține țări am cunoscut, care să aibă o varietate de locuri de odihnă sau priveliști romantice ca România“.

THE SPHERE din 3 August publică un reportaj, însoțit de numeroase fotografii, despre Mănăstirea Țigănești, cu titlul: „Maicile dela Țigănești“ subtitlul: „Vieța într-o mănăstire românească a Bisericii ortodoxe independente“. Cu ocazia descripției unei fotografii, spune:

„Educația orfanilor și a copiilor săraci este o ramură importantă a activității călugărițelor, pe care ele o conduc adeseori chiar din căsuțele lor, unde le este permis să primească orice vizitatori, inclusiv prieteni și rude. Acest traiu individual și independent se deosebește foarte mult de viața în comunitate ce caracteriza mănăstirile medievale“.

SUNDAY CHRONICLE din 4 August și ETAR din 6 August se ocupă de activitatea d-rei Brăescu, spunând că „pentru a face onoarea țării sale, faimoasa parașutistă română se prepară a face singură sborul de 1.300 mile dela aerodromul Reading până la București“.

Presa braziliană.

JORNAL DO BRASIL din 13 Iulie publică sub semnătura d-lui Dalbo Cortes un reportaj însoțit cu fotografii despre mănăstirea Țigănești și viața monahală a maicelor.

Revista O CRUZEIRO din Rio de Janeiro publică un lung și interesant reportaj despre România și Capitala țării.

D. L. Nobre de Almeida, autorul articolului, are cuvinte elogioase pentru frumusețile naturale ale României și descrie în culori foarte frumoase pitorescul orașului București.

Presa maghiară.

Sub titlul „Intâlnirea scriitorilor maghiari și români“, ziarul budapestan MAGYARSAG din 14 August publică un articol în care se ocupă de planul de „Infrățire maghiaro-română literară“, relevat de ziarul maghiar orădean HIRLAP, și de ziarul budapestan MAGYARORSZAG.

Comentând această informație, ziarul MAGYARSAG combate cu înverșunare planul și invoacă „controversele politice ce există între Ungaria și între România“, „durerile pe care trebuie să o simtă în primul rând scriitorii maghiari, pentru pierderea locurilor ardelene, sfințite cu sânge maghiar“. Invoacă mai departe „soarta minorităților maghiare“, sub români, care acum intenționează „să arunce praf în ochii lumii“, căutând legătură cu unii scriitori maghiari. Reproduce informația apărută în revista studentească maghiară din Ardeal ERDELYI FIATALOK, după care tinerii maghiari care studiază la școlile românești, abia dacă știu cine a fost baronul Ervös Iozsef. Face apoi aluzie la cazul gazetarului maghiar Spectator, care a fost condamnat de justiție fiindcă a propagat „transilvanismul“. Toate acestea le recomandă și atenției scriitorilor maghiari din Ungaria care ar îndrăzni să comită sacrilegiul de a participa la actul de „infrățire româno-maghiară“. In ceea ce privește pe români, li se adresează cu cuvintele: „Domnii asasini să înceapă“.

În același număr al ziarului MAGYARSAG din 14 August, un ziarist Topliczai Sandor publică un articol intitulat: „Să nu ne împrietenim cu mutilatorii patriei noastre“, prin care de asemenea protestează cu o violență și mai mare în contra oricărei încercări de apropiere româno-maghiară.

Topliczai Sandor spune că: „interdicția morală nu se referă la maghiarimea „teritoriilor ocupate“, care adesea trebuie să arate o nutră prietenească, ea să evite „mizerii mai mari“. „Dealtfel e o poveste că, într-un căt maghiarii din Ungaria s'ar împăca cu dușmanii lor, soarta maghiarilor robi s'ar schimba spre bine“.

„Maghiarii din Ungaria să nu plece în viligiatură în străinătate, ci în teritoriile ocupate printre maghiarii de acolo. Să se împrietenească cu dânșii și să sădească întrânșii speranța într'un viitor mai bun“.

„Un Maniu nu ar avea ce căuta la Budapesta, decât numai în cazul când s'ar duce să ispășească și să propage lupta în contra tratatului dela Trianon. Vorba e, însă, că toți românii ardeleni trebuie tratați ca dușmani sfrunțați, fiindcă toți păzesc prada jefuită din trupul Ungariei“.

Ziarul continuă relevând cazul alegerii dela baroul din Ardeal, unde minoritarii au fost pe deaîntregul înlăturați dela conducere, „firește prin alegeri falsificate“.

Reproduce o informație a unui ziar maghiaro-american, în care se spune că: „după reluarea raporturilor diplomatice cu Rusia, guvernul român a căzut de acord cu guvernul sovietic pentru repatrierea prizonierilor din fosta armată austro-ungară, astăzi cetățeni români.

Incheie spunând că: „maghiarii nu pot avea decât un singur contact cu dușmanii lor, adică cu românii, și acela nu poate fi altceva decât răfuiala grabnică, cât mai grabnică“.

CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN.

Presă de pretutindeni continuă să urmărească cu o încordată atențiune evoluția conflictului din Africa Orientală, coloanele tuturor ziarelor fiind pline de telegrame, reportajii și articole de comentarii.

Îngrijorarea generală a crescut și mai mult, mai ales după întreruperea Conferinței tripartite, — îngrijorarea recșind în modul cel mai evident din toate comentariile presei continentale și de peste ocean.

Presă franceză.

Ziarele franceze consideră cu o adâncă gravitate situația politică, rezultând din întreruperea lucrărilor întrunirii dela Paris.

Nimeni nu-și mai face iluzii asupra eficacității negocierilor care ar mai putea urma, de azi înainte până la 4 Septembrie, pe cale diplomatică.

Impresia generală ar fi că deoarece acordul nu s'a putut încheia și că fiecare a rămas pe poziții, ar fi mai bine, se crede, să se mulțumescă de a limita proporțiile conflictului din Africa Orientală.

L'OEUVRE, din 19 August, sub semnătura d-nei Geneviève Tabouis, evidențiază motivele eșecului conferinței tripartite și subliniază faptul că războiul pare inevitabil:

„Acest războiu prezintă un mare pericol pentru Europa. Deși guvernul italian, a asigurat Franța, că va opri 500.000 de oameni pentru paza Brennerului, și că, pe de altă parte, el va continua politica sa de reconciliere cu popoarele balcanice, se știe că Reichul este puternic tentat de Tyrolul italian de Sud și de realizarea anchlussului“.

D. James Donnadien, în LE FIGARO din 19 August, arată că:

„Eșecul conferinței tripartite se datorește faptului că reprezentanții Italiei și Angliei n'au vrut să-și modifice cu nimic tezele lor. Poziția Franței în această chestiune este foarte grea. Guvernul francez vrea să păstreze intacte legăturile cu Anglia, dar, în același timp, el vrea să recunoască dreptatea revendicărilor italiene. D. Laval va face imposibilul pentru a opri conflictul, care amenință Africa și care ar putea avea repercusiuni serioase în Europa“.

D. Pierre Brossolette LA RÉPUBLIQUE din 19 August analizează motivele de dezacord dintre Anglia și Italia, cu ocazia conferinței tripartite, care a fost amânată:

„Acest dezacord — scrie ziarul — se datorește declarației baronului Aloisi, care a afirmat că Italia nu poate să aventureze mii de lucrători în Etiopia, fără ea să fi obținut serioase garanții militare și politice. Guvernul italian dorește anexarea teritoriilor ocupate de triburile turbulente și controlul efectiv asupra restului țării. D. Eden a refuzat să discute aceste condiții invocând faptul că Etiopia fiind membră în Soc. Națiunilor, protectoratul sau un mandat asupra ei este exclus“.

Ziarul relevă apoi faptul că niciodată Anglia, chiar când era vorba de chestiuni europene și mai ales atunci când era vorba de Germania, n'a evidențiat cu atâta vigoare amenințarea sancțiunilor internaționale.

JOURNAL DES DÉBATS, cu data de 20 August, relevă — sub semnătura d-lui Pierre Bernus — insuccesul

conferinței tripartite și evidențiază probabilitatea unui războiu între Italia și Etiopia:

„Delegatul italian, baronul Aloisi a lăsat să se înțeleagă că guvernul său dorește o soluționare „totalitară“, adică ocuparea militară a Etiopiei și controlul politic asupra acestei țări. Deși propunerile făcute Italiei ofereau destul de mari perspective din punct de vedere economic și administrativ, faptul că baronul Aloisi n'a precizat pretențiile Italiei, a făcut ca această conferință să nu aibă rezultatul așteptat“.

Autorul articolului arată apoi motivele pentru care conflictul italo-etioopian ar putea avea repercusiuni grave în Europa, și crede că Franța este datoră să facă tot ceea ce îi stă în putință pentru a convinge națiunile prietene de necesitatea salvării securității.

D. Jacques Bainville în L'ACTION FRANÇAISE din 20 August, crede că Anglia este în mare parte responsabilă de actualele turburări:

„Dacă guvernul și parlamentul britanic și-ar fi păstrat marele lor prestigiu politic și naval — lueru îndoelnic, în urma acordului naval cu Germania — Anglia ar fi putut impune Italiei, ea și altădată, și guvernul italian n'ar fi avut curajul să adopte metoda faptului îndeplinit“.

In editorialul său din 20 August, LE TEMPS face bilanțul întrevederilor dintre d-nii Laval, Eden și baronul Aloisi:

„Rezultatul acestor întrevederi a fost negativ. D. Eden a respins baza de discuție a reprezentantului italian, care însă n'a precizat adevăratele scopuri ale guvernului fascist în Etiopia. Guvernul francez a dat dovadă cu această ocazie de mare bunăvoință, dar el nu poate renunța la principiile care au determinat acțiunea externă a Franței și care constituie cea mai bună pază a securității sale. Se speră că guvernul fascist nu va fi ireductibil. D. Mussolini este un om care a adus servicii strălucite țării sale și care va căuta, și de data aceasta, să obțină un succes indispensabil“.

D. Pierre Brossolette comentează în ziarul LA RÉPUBLIQUE, cu data de 21 August, articolele apărute în presa franceză cu privire la motivele eșuării conferinței tripartite:

„Întreaga opinie internațională, scrie d-sa, epiloghează în momentul de față, nu numai responsabilitățile eșecului negocierilor dela Paris, dar și intențiunile care par să reveleze pozițiunile ocupate de Englezi și Italiani, în această conferință tripartită. Din brutalitatea refuzului d-lui Mussolini reiese că d-sa se opune oricărui acord, în cadrul Soc. Națiunilor, și oricărei transacțiuni susceptibile de a evita războiul“.

Ocupându-se apoi de rolul jucat de d. Laval în aceste lumină asupra mersului adevărat al negocierilor dela Paris scrie:

„Opinia internațională trebuie să decidă. Ea trebuie să decidă în împrejurări destul de dramatice. Dar pentru a decide, ea trebuie să știe adevărul. Și pentru a-l cunoaște, e nevoie ca el să fie spus.

Guvernele sunt datoră să facă acest indispensabil efort de sinceritate și de curaj“.

D-na Geneviève Tabouis publică în ziarul L'OEUVRE din 21 August un articol în care analizează atitudinea d-lui Mussolini, în ceea ce privește reluarea nego-

cierilor relative la Pactul Dunărean și reacțiunile Berlinului față de actuala situație politică:

„In tot timpul negocierilor în conflictul italo-etioopian, Reichul a păstrat o mare rezervă. Cercuirile politice germane menajează pe Mussolini și regimul fascist și afirmă că Germania este obligată să intensifice apărarea sa națională.

„Iar în ceea ce privește reluarea negocierilor referitoare la pactul dunărean, guvernul german a publicat un articol în organul oficios „Corespondența Diplomatică“, în care afirmă că politica pactelor nu este în realitate altceva decât o politică de încercuire a Germaniei și că toate aceste pacte de origine militară nu pot avea simpatia Berlinului.

„Nu se cunosc încă sugestiunile coloniale pe care Reichul le-ar putea avea în conflictul italo-abisinian.

„In orice caz, conchide autoarea articolului, din premisele războiului italo-etioopian, Wilhelmstrasse conchide că Reichul trebuie să-și pregătească fortificarea sa“!

La rândul său d. Jean Thouvenin în L'INTRANSIGENT din 21 August, relevă importanța pe care o prezintă menținerea păcii în Europa:

„Oricât de grave ar fi perspectivele conflictului italo-etioopian, s'ovine că Anglia, Franța și Italia nefiind de acord asupra acestei chestiuni ar putea să nu fie de acord nici în alte chestiuni, prezintă o și mai mare gravitate. E nevoie să se arate că opera dela Stresa este solidă. Pentru aceasta e suficient să se execute punctele conținute în acest acord. Acesta este cel mai bun mijloc de a salva pacea în Europa și pretutindeni“.

LE PETIT PARISIEN din 21 August scrie între altele:

„Săptămânile care rămân până la sfârșitul sezonului ploilor, lasă tuturor suficient timp de gândit. Londra și Roma vor putea cântări și avantajele și dezavantajele. În coridoarele Palatului Națiunilor, întâlnirile vor fi ușoare, fără ceremonie. Cu un pic de bunăvoință din ambele părți, nu s'ar putea ajunge, în ceasul al 11-lea la un aranjament? Înțelepciunea politică și interesul fiecăruia îl pretinde imperios“.

Tot d. Jean Thouvenin, în același ziar, la data de 22 August publică un articol în care se întreabă care ar fi hotărârea Angliei în conflictul italo-etioopian.

„E de dorit, serie d-sa, ca măsurile pe care va trebui să le adopte Londra să nu ridice iremediabil opinia italiană împotriva opiniei britanice și ca nu cumva acest antagonism să pună capăt operei constructive dela Stresa“.

L'INTRANSIGENT din 23 August analizând atitudinea Angliei în conflictul italo-etioopian, scrie:

„Franța a făcut și continuă să facă toate eforturile pentru a liniști spiritele și pentru a obține un aranjament necesar păcii europene. Ea se teme însă ca nu cumva Anglia, dintr'o absolută nepăsare față de psihologia celorlalte popoare, să nu se preteze la aranjamente ușoare și căutând să salveze pacea, să nu deslănțuiască războiul“.

Sub semnătura d-lui Saint-Brice, LE JOURNAL din 23 August, subliniind deosebirile de opinii ale englezilor în ceea ce privește tactica ce trebuie urmată în conflictul italo-abisinian, relevă identitatea de vederi a britanicilor în ceea ce privește necesitatea de a nu fi în opoziție cu Statele-Unite.

„Aceasta — scrie ziarul — constituie o axiomă fundamentală a politicii britanice. Opinia americană ca și opinia engleză se declară potrivnică unei operațiuni militare împotriva Etiopiei și prea slăvesc neutralitatea. Autorul articolului analizează apoi motivele rezervei americane și dorința sa de a-și menține prerogativele în materie de politică internațională“.

Presa germană.

Ziarele germane, în ample și documentate comentarii, premergătoare conferinței tripartite, au analizat cu mare lux de prezumții, mobilele bănuțelor acțiuni diplomatice ale celor trei țări europene, interesate la aplanarea conflictului italo-abisinian.

Presa Reichului, în unanimitate, și-a arătat îndoiala asupra succesului conferinței în sensul pacific. Protectoratul asupra Abisinie, categoric revendicat de Italia, n'ar putea fi admis azi de Liga Națiunilor, decât într'o formă care ar salva aparentele unei penetrații pacifice. (Berliner Tageblatt din 13 August, „In fața Parisului“, articol de fond, de Paul Scheffer).

Această penetrație ar trebui limitată față de interesele celorlalți doi parteneri din conferință, potrivit tractatului din 1906, luat ca bază juridică.

Această limitare însă, Italia ar dori s'o dicteze, ea însăși, Angliei. De aci ar deriva două porniri de preponderență și inițiativă imposibil de împăcat. Se elimină Franța din componența forțelor contrarii intereselor italiene, deoarece Laval ar fi angajat „mai mult decât se crede“ la susținerea lui Mussolini, în schimbul adăririi acestuia la pactul dunărean. În general, presa germană totalizează un succes diplomatic italian început cu amânarea desbaterilor dela Liga Națiunilor („Note marginale“ din „Kölnische Zeitung“, 9 August).

Relevând ezitățile Angliei de a lua o atitudine clară față de conflictul italo-abisinian, unele ziare nu ezită să se folosească de propriile critici ale presei engleze, pentru a marca diminuarea prestigiului diplomatic englez în Europa. Acesta ar fi motivul pentru care Laval, între cei doi aliați, semnatar ai tractatului abisinian, din 1906, ar înclina spre Italia, „față de a cărei putere militară Anglia ar fi devenit „slăbănoagă“. Și comentând aceste deplasări de forțe europene „Münchener Neueste Nachrichten“ din 21 August intitulează semnificativ un capitol din corespondența sa din Londra: „Anglia cea slăbănoagă“ și Geneva.

Ruperea echilibrului forțelor europene e noua temă pe care presa germană o deduce din completa eșuare a conferinței tripartite.

„DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG“ din 20 August, în editorialul intitulat „După conferința strângeți vizierra căscii mai tare“, consemnează slăbirile pozițiilor diplomatice engleze, scriind:

„Ultimul termen cu șanse ar fi fost imediat în legătură cu încheierea protocolului dela Roma, pe când Franța a făcut Italianilor asigurări coloniale ale căror proporții n'au fost niciodată cunoscute.

De aci autorul articolului citat ajunge la teoria restabilirii echilibrului european, asigurat prin reînarmarea Germaniei.

În același sens colaboratorul diplomatic al lui „Börsen Zeitung“, publică la 21 August un articol intitulat: „Război sau Pace“:

Conturează în marginea conflictului italo-abisinian, celalt conflict anglo-italian, care s'a desemnat de pe acum, alimentat și de campania din presa italiană, revendicând Mediterana pentru Italia „Mare Nostro“.

BERLINER TAGEBLATT din 20 August pune problema în toată acuitatea rivalității anglo-italiene, prin articolul intitulat: „Il Mare Nostro“, cu subtitlul: „Italia și Anglia se privesc în ochi“:

Autorul acestui articol, d. dr. F. A. Kramer, arată cum lupta Italiei contra Franței, pentru supremația în Mediterana s'a îndreptat acum în contra Angliei, adău-

gându-i-se și lupta pentru expansiune în Marea Roșie. Înarmarea ordonată de amiralitatea britanică va avea ca urmare înarmarea flotei italiene și o sfidare amenințătoare a forțelor navale dintre Anglia și Italia.

În legătură cu aceste desfășurări politice care amenință pacea și care ar fi rupt echilibrul forțelor europene, rolul Ligei Națiunilor e înfățișat de presa germană sub culorile cele mai pesimiste. „Liga Națiunilor e silită a lua ca bază de discuție un adevărat tractat de răpire, ca cel din 1906, cu împărțirea Abisiniei în zone de influență pentru a putea cel puțin să înduplece Italia la o discuție în jurul mesei“ scrie „Börsenzeitung“ din 17 August.

KÖLNERZEITUNG din 14 August, nu se sfiește să arunce Angliei acuzația că a discreditat Liga Națiunilor, încă din 1926. Citează pentru întărirea acestei acuzații, următorul pasaj din „Manchester Guardian“ din 1926:

„Abisinia va fi primul obiect al imperialismului mussolinian; Anglia se va învoi pentru a nu-l indispune și pentru a pune mâna ea însăși pe Nilul Albastru. Franța va fi făcută inofensivă prin hinterlandul Somaliei franceze. Iar Liga Națiunilor? I se va supune un raport în care se va constata incapacitatea guvernului abisinian și mulțumirea cu care primește protectoratul străin.

Tot „Kölnische Zeitung“ din 20 August în articolul de fond, intitulat „Insuccesul dela Paris“ se folosește de un articol semnat de d. Mussolini în 1934, prin care ducele stabilea echilibrul european pe diagonală Londra-Roma, și constată că linia fiind ruptă, nu mai rămâne decât Ligii Națiunilor s'o restabilească. Se îndoește însă de succesul acestei instituții, pe care însuși Mussolini a caracterizat-o ca aflându-se pe „patul de boală“.

BÖRSEN ZEITUNG din 18 August dă cuvântul și d-lui Lloyd George să-și susțină atacurile contra Ligii.

Postul premier englez într'un articol intitulat: „Apus în Liga Națiunilor“, scrie că: „Dacă instituția dela Geneva nu reușește să înlăture conflictul italo-abisinian, ea nu mai rămâne în ochii lumii decât un paralizic fără nădejde de scăpare“.

Iar după cele de mai sus d. Lloyd George adaugă că: „.... pentru națiunile europene, Geneva este în ochii lor un loc plăcut pentru discuții, dar nu se simt legate prin ceea ce se vorbește și se hotărăște acolo“.

Presa germană înregistrează și svonurile presei pariziene care pedepoarte ar încerca să întimideze politica Ducelui, pe de altă parte ar arunca vina eșuării conferinței tripartite asupra Angliei. Astfel „Völkischer Beobachter“, din 21 August publică din Paris un reportaj intitulat „Propuneri franceze pe care vroia să le primească Mussolini“, cu indicația interogativă deasupra. „Se aruncă vina pe Anglia?“ și cu subtitlul „Pactul du-nărean ca diversiune“.

Ziarul afirmă că Laval ar fi făcut o propunere soco-tită acceptabilă de Mussolini, dar respinsă de Englezi.

„Acest plan — afirmă ziarul — prevedea înființarea unui guvern comun al Angliei, Franței, Italiei în Abis-inia, urmând ca acest condominiu să întrebunțeze trupe de poliție italienești și consilieri militari italieni“.

Presa eivțiană.

JOURNAL DE GENÈVE din 20 August, sub titlul: „Ruptură sau manoperă?“ spune în concluzia editoria-lului său:

„Dezacordul este complet și orice bază lipsește pentru o negociere. Dacă Italia a refuzat să cedeze, este desigur fiindcă Ducele n'ar putea, după atâtea eforturi cerute de câteva luni patriotismului, finanței, tinereței italiene, oferi opiniei sale publice câteva succese economice. El ar risca prea mult. Acesta este impasul în care l'au băgat intențiile sale trâmbițate și disprețul afișat față de metodele Ligii Națiunilor.

„Poate însă, că se mai gândește că data de 4 Septem-vrie este mai periculoasă pentru interlocutorii săi decât pentru el însuși: lumii îi e teamă să părăsească Societa-tea dela Geneva.

„S'ar putea deci ca d. Mussolini să caute a câștiga timp, să repună pe tapet examinarea chestiunii în fond în mo-mentul când seceta în Africa și întrunirea Consiliului vor permite Italiei să pună toate atulele militare și diploma-tice la masa verde dela Geneva.

„D. Mussolini a întrebunțat această tactică în luna Iulie, cu ocazia discuțiunii asupra arbitrajului dela Ua-lual. Mai întâiu a întrerupt procedura și și-a rezervat posibilitatea de a face „în extremis“, un gest frumos. Vom vedea oare aceeași manoperă?“

În numărul din 19 August NEUE ZÜRCHER ZEI-TUNG, nu crede că după eșuarea conferinței dela Pa-ris se va putea găsi o platformă de înțelegere, care să sa-tisfacă deopotrivă și pe englezi și pe italieni.

În numărul din 20 August „DER BUND“ arată că rezultatul negocierilor de până acum este următorul:

„Mussolini urmărește cuceriri și nu vrea să i se lege mâinile“.

În numărul din 20 August NEUE ZÜRCHER ZEI-TUNG publică următoarea corespondență din Viena:

„Eșecul conferinței tripartite și felul sincer în care marile puteri au mărturisit incapacitatea lor de a găsi măcar o bază de negociere, a produs o impresie foarte neplăcută în Răsăritul Europei. Atitudinea diferitelor State, dictată de considerente practice nu este cu totul sinceră. Guvernele și presa sunt pentru Italia, dar, cu excepția Ungariei, pretutindeni populațiunea simpatizează cu Abisinia. Experții militari judecă în mod sceptic perspectivele unei campanii italiene. În cercurile di-plotomatice domnește teama, că numeroase probleme afri-cane ar putea deveni acute și că Europa va avea de în-vins mari dificultăți în Africa.

„Nouile State din Europa Orientală, cari s'au format după războiul mondial pe baza tratatelor de pace, privesc drept lucrul cel mai important faptul că Italia a deschis problema revizuirii coloniale, care va atinge alte conti-nente; ea va duce la ruperea înțelegerii dela Stresa și va ajuta ca ideea de revizuire europeană să devină din nou actuală“.

Acelaș ziar cu data de 21 August, publică un articol în care își manifestă îngrijorarea față de urmările grave, poate chiar funeste pe care le va avea în Europa o rup-tură între Italia și Anglia și retragerea Italiei din So-cietatea Națiunilor.

Presa engleză.

Ziarele engleze, fără deosebire, nu-și ascund nicide-cum desamăgirea despre rezultatul negativ al conferin-ței tripartite. În articolele de fond ale ziarelor din 16 Au-gust se susține că baza discuțiilor trebuie să fie tratatul din 1906, prin care Anglia, Italia și Franța se obligă a nu interveni niciuna în Etiopia, până ce nu consultă pe celelalte două. Acest tratat era în esență o garanție tri-partită a integrității Abisiniei, dar în același timp și o

confirmare a marilor interese italiene în acele ținuturi. Deci, punctele principale ale tratativilor preliminare trebuiesc să fie dacă Italia este pregătită sau nu să-și respecte semnătura din 1906, și dacă menținerea integrității Etiopiei se poate împăca, sau nu, cu insistența Italiei că numai obținerea unor concesii de ordin economic în Abisinia nu sunt de ajuns în situația actuală.

Intre timp, DAILY MAIL publică două articole de fond consecutive, primul la 16 August, în care face o paralelă între acțiunea de azi a d-lui Mussolini, și aceea de acum 4 ani a Japoniei în China. Susține teza de expansiune a Italiei, chiar cu forța armată. Ambele articole sunt îndreptate contra Ligii Națiunilor. În primul articol ziarul englez scrie:

„Încercările Ligii Națiunilor de a opri activitatea Japoniei au eșuat complet, de îndată ce s'a lămurit că o insistență mai mare ar împinge lumea într'un războiu îngrozitor“.

În articolul din 17 August, sub titlul „Desființați Liga“, DAILY MAIL, este și mai vehement, susținând că această instituție s'a dovedit a fi „o exerescență nefolositoare și un isvor de fricțiuni“.

Înceie, spunând că Liga Națiunilor nu mai poate fi salvată și că cuvântul de ordine, după 15 ani de băjbăieli la Geneva, trebuie să fie:

„Desființați Liga și dați păcii ocazie să isbutească“.

Tonul oarecum modest al presei engleze, în timp ce conferința tripartită era în curs—la 17 și 18 August—devine mai vehement pe zi ce merge, ziarele din opoziție găsiind că politica guvernului a fost greșită, Anglia fiind acum nevoită ori să recurgă la sancțiuni, ori să se resemneze la desființarea Ligii Națiunilor, ca un instrument nefolositor. Cele mai optimiste văd o slabă rază de speranță la 4 Septembrie, la Geneva.

SUNDAY REFEREE din 18 August, aduce știrea senzațională că adevărata cauză a tensiunii conferinței tripartite este un acord Italo-Englez, semnat în 1925, prin care ambele puteri se învoiesc să împartă Abisinia între ele. Acest acord era o contravenție directă a tratatului din 1906, cu Franța, prin care se garanta integritatea teritorială a Abisinieii.

Ziarul dă amănunte asupra conținutului acestui acord, ale cărui clauze au fost prezentate guvernului abisinian, în Iunie 1926, de către Italia și Anglia, dar spre surpriza lor n'a cedat și a apelat la Liga Națiunilor.

Franța, care pe atunci nu era în termeni buni cu Italia, a sprijinit protestul Abisinieii, dar puterile contractante au negat existența oricărui acord.

OBSERVER din 18 August, publică un editorial al d-lui I. L. Garvin în care caută să edifice opinia publică engleză de încurcătura diplomatică a guvernului englez, prin „politica falsă“ pe care a dus-o până acum în chestiunea Abisinieii.

Este cu totul contra unui războiu și se întrebă, dacă Anglia vrea să susție până la capăt Liga Națiunilor, cine va aplica sancțiunile stipulate prin covenant?

Își mai arată convingerea că guvernul englez a avut și are cele mai bune intenții, dar acest fapt nu schimbă situația creată; prin metoda de amenințare a Italiei cu acțiunea engleză, în numele Ligii, s'a făcut ca pacea să devie imposibilă, dându-se Ligii lovitura de grație. Ca încheiere, scrie:

„E oare nevoie să ajungem la un războiu general pentru ca să putem împiedeca izbucnirea unuia mai mic?“.

„Să se gândească bine guvernul ce face, căci toată vina va cădea asupra politicii sale“.

DAILY MAIL din 19 August, se întrebă în articolul de fond dacă sunt motive pentru a face ca Italia să devie dușmana Angliei:

Critică atitudinea guvernului englez, a cărui diplomație n'a reușit să schimbe nicidecum pe aceea a d-lui Mussolini, în ce privește pretențiile Italiei. E de părere că amenințările Angliei sunt cu atât mai deplorabile cu cât nicio putere de pe continent nu le ia în serios: „Anglia prin dezarmarea ei continuă nu mai este în situația de a-și impune voința“.

MANCHESTER GUARDIAN, din 19 August, este surprins de faptul că delegația italiană n'a făcut nicio concesie în cursul tratativilor, mai ales că propunerile Franței și ale Angliei au fost concepute în termeni ce pot fi considerați ca foarte generoși față de Italia.

MORNING POST din 19 August se referă în articolul său de fond, la un război în care ar putea fi implicată și Anglia. Deploră atitudinea intransigentă a d-lui Mussolini „care vrea războiul cu ori ce preț“.

TIMES din 19 August scrie în editorialul respectiv:

„Italia a respins cu bruschetă propunerile destul de rezonabile franco-engleze, pentru soluționarea diferendului cu Abisinia. D. Mussolini, respingând aceste propuneri, a pierdut din vedere curtuazia necesară“.

Continuă a judeca cu asprime atitudinea reprezentantului Italian la conferință, care nu avea puterile necesare o trata direct, așa că reprezentanții Franței și ai Angliei au fost siliți prin tactica lui dilatorie să formuleze anumite propuneri, lămurind că dacă nu sunt acceptate va fi inutil să se continue conferința.

Critică de asemenea atitudinea d-lui Mussolini, căruia i s'a făcut propuneri destul de generoase, „dar ambiția lui întrece tot ce poate să accepte Abisinia sau să aprobe Liga“.

MANCHESTER GUARDIAN din 20 August vede o slabă rază de speranță, că până la 4 Septembrie d. Mussolini ar putea să cedeze:

„Această speranță este atât de îndepărtată încât, spune ziarul, un războiu în Africa pare a fi aproape sigur și ale cărei consecințe pot fi inevitabile pentru întreaga Europă, când un membru al Ligii, pornește la războiu, cu alt membru al Ligii violând covenantul acestei instituții“.

Face o comparație între acțiunea Germaniei, care a dat loc la mai multe conferințe, sfârșind cu cea din Februarie trecut, spre a menține un front unit al păcii în Europa și cu acea actuală a lui „Signor Mussolini“ numind-o „trădare față de aliații Italiei și față de civilizație“.

DAILY TELEGRAPH din 20 August spune în articol de fond că:

„Deși conferința de la Paris a eșuat, intrasigența d-lui Mussolini nu absolvă guvernul englez de a continua să caute o soluție prin care să se evite un războiu“. Sfātu-ește pe d. Mussolini ca înainte de toate să cântărească bine prețul pe care trebuie să-l plătească pentru cucerirea Abisinieii, și să se hotărască „dacă ceea ce poate obține prin războiu, peste ceea ce i s'a oferit prin pace, merită sacrificiile care trebuiesc făcute“.

TIMES din 20 August se referă în editorial la Consiliul de Miniștri, spunând că:

„Guvernul englez își dă seama de gravitatea tensiunii rezultate din eșuarea tratativilor de la Paris, precum și de importanța capitală față de omenire a politicii pe care o va adopta Marea Britanie în criza actuală“.

MORNING PORT din 20 August publică un articol de fond, sub titlul „Recompensa slăbiciunii“, în care bicește politica dusă de guvernele engleze din ultimi 10 ani, guverne care punând în practică dezarmarea ce o preconizau au adus Marea Britanie în situația de a nu-și mai putea impune voința.

DAILY EXPRESS din 20 August, cere ca Anglia să nu se amestece mai departe, susținând idealismul unei Ligi „care există azi numai cu numele“.

DAILY MAIL, cu aceeași dată, contrar celorlalte ziare, susține în articolul de fond că conflictul din Abisinia nu privește pe Anglia, și că această țară trebuie să se spele pe mâini de această afacere, mai ales că până în momentul de față a urmat un drum extrem de primejdios.

Presa italiană.

Coloanele ziarelor italiene sunt zilnic pline de articole, stiri și lungi reportajii însoțite de fotografii, în legătură cu expediția din Africa Orientală.

Atenuarea în ultimul timp a polemicii vehemente dintre presa fascistă și o parte din ziarele engleze nu a schimbat întru nimic atitudinea generală a presei italiene față de „argumentele și principiile britanice“.

„...Nici părerile miniștrilor englezi, nici apelurile sufragetelor, nici manevrele gangsterilor finanțelor, nu vor putea să miște cu un centimetru voința națiunii italiene, atât de fericit interpretată prin Duce“ — scrie ziarul IL TEVERE.

D. Virginio Gayda, în ziarul GIORNALE D'ITALIA spune că „prietenia italo-engleză, este utilă Angliei cel puțin tot atât cât și Italiei“, iar ziarul milanez POPOLO D'ITALIA, comentând noua chemare sub arme a claselor 1911, 13 și 14, adaugă că, „Italia este un bloc compact cu o puternică credință și reprezentă o forță pe care este mai bine să o ai amică, într'o politică de respect reciproc, de lealitate și de colaborare“.

In toate ziarele se scoate în evidență moralul ridicat al trupelor care pleacă „cu hotărârea fermă de a învinge“ și entuziasmul delirant al populației care se oglindește și în numărul neașteptat de mare al voluntarilor.

Presa fascistă nu uită totodată să repete semnificativ că „Africa Orientală nu împiedecă de loc Italia de a avea asigurate toate granițele ei din Europa în orice moment“.

Tonul și spiritul general al ziarelor italiene din ultimele zile, este oglindit perfect în articolul de fond al cotidianului roman IL GIORNALE D'ITALIA din 23 August, care, sub semnătura d-lui Virginio Gayda, după ce polemizează cu „pompierii incendiatori de peste canalul Mânecii, care vorbesc de sancțiuni“, scrie între altele:

„...Ceea ce trebuie precizat astăzi este un punct mai hotărâtor și concret. Sancțiunile însemnează războiu“.

„Să fie deci, stabilit, fără echivocuri, că acele ziare britanice care se fac inflăcărați apostoli ai sancțiunilor, luerează pentru războiu. Războiu transferat din Africa în Europa și din Europa în toate părțile lumii“.

„Războiu hotărât, fără milă, de distrugere pe uscat, pe mare și pe cer, așa cum poate fi războiul unui popor viril și exasperat, care este conștient de dreptatea lui în fața istoriei, și își apără dreptul la viață și la muncă, și onoarea lui care nu contează mai puțin decât pâinea lui“.

„Aceasta — adaugă IL GIORNALE D'ITALIA — nu este amenințare pentru nimeni, dar este răspunsul imediat dat amenințării altuia“.

Presa austriacă.

Aproape întreaga presă austriacă este pesimistă în ce privește evitarea unui războiu între Italia și Abisinia.

Astfel, în numărul din 20 August, REICHSPOST arată că diferitele măsuri luate de marina de războiu engleză în Marea Mediterană, sunt un indiciu că la Londra nu se mai nădăjduște să se obțină ceva pe cale diplomatică.

In numărul din 20 August NEUE FREIE PRESSE publică un articol al corespondentului său din Paris, în care arată că din declarațiile făcute de membrii celor trei delegațiuni, reiese unanim, că perspectivele evitării unui războiu au scăzut la minim în urma ruperii conferinței dela Paris.

In numărul din 19 August, NEUES WIENER TAG-BLATT, ocupându-se de întreruperea conferinței dela Paris, scrie:

„Nu există altă ieșire decât schimbarea situației existente prin tratate și satisfacerea Italiei, sau de a lăsa să isbuenese războiul între Italia și Abisinia, fapt care de asemenea ar schimba lucrurile existente, numai de alte mijloace și în altă formă“.

Numai NEUES WIENER JOURNAL din 20 August este mai optimist, publicând un articol de d. Pierre Dominique. Autorul nu crede că Italia are intenția să înceapă un războiu serios. „Pe la sfârșitul lunii Septembrie se va mulțumi cu o demonstrație militară, pe care probabil o așteaptă Negus-ul pentru a putea trata“.

Presa maghiară.

In legătură cu conflictul Italo-Abisinian, majoritatea ziarelor maghiare sunt foarte precaute și rezervate. Se mulțumesc aproape numai cu reproducerea telegramelor marilor Agenții de presă și ale corespondenților lor.

Totuși din întreaga atitudine a presei ungare reiese că aprobă punctul de vedere Italian și găsește justificate străduințele de expansiune ale Italiei. Astfel: MAGYAR HIRLAP din 20 August, în editorialul său, printre altele, scrie:

„Italia în calitatea sa de mare putere a bazinului mediteranean, în mod nedrept și disproportionat s'a înfruptat prea puțin din împărțirea teritoriului african. Până într'atâta, încât chiar dobândirea întregului teritoriu Abisinian nu ar echilibra această disproporție“.

„Populația Italiei, chiar și astăzi este mai numeroasă decât a Franței și mâine va fi mai mare decât a Angliei. Este evident deci, că puterea dinamică a densității populației împinge Italia spre expansiune. Această străduință naturală și de neînfrânat spre expansiune, s'ar fi putut ușor atenua în mod pașnic, dacă unele mari puteri care au sosit mai de vreme la masa împărțirii Africei, nu s'ar crampona atât de dârz de drepturile câștigate“.

Ziarul BUDAPESTI HIRLAP ocupându-se de eșecul conferinței tripartite, scrie că este foarte probabil că guvernul Englez, conform dorinței exprimate de Regele George față de ministrul de externe Sir Samuel Hoare, va adopta în multe privințe, cu totul altă atitudine în problema Abisiniană, decât cea avută la Paris.

Ziarul maghiar adaugă că și opinia publică franceză așteaptă ca Anglia să potențeze elasticitatea tradițională a politicii sale externe în raport cu atitudinea avută la Paris.

Că situația în multe privințe va fi chiar mai ușoară, întrucât plenul Consiliului de miniștri englez poate să hotărască și să se decidă cu mai multă răspundere la pași de mare importanță, decât a putut să facă d. Eden, singur, la consfătuirea dela Quai d'Orsay.

Pe de altă parte însă, „din partea Italiei se accentuează că imperialismul fascist nu poate să vândă pe un blid de linte justele sale aspirațiuni“, totuși, sunt semne care lasă să se deducă că d. Mussolini nefixându-se pe platforma solidă a colaborării Franco-Italienne, încă mai nutrește speranța că va găsi calea înțelegerii și colaborării și cu Anglia, ceea ce desigur ar echivala cu o pașnică clarificare a situației.

Ziarul NEMZETI UJSAG din 22 August scrie că guvernul Francez vede cu multă îngrijorare cum insuccesul mai dinainte prevăzut al unei înțelegeri asupra conflictului Italo-Abisinian îndepărtează din ce în ce mai mult Italia de Anglia. Că Parisul face eforturi extraordinare pentru a restabili încrederea și bunele raporturi între cele două mari puteri.

Același ziar relatează că în Monitorul Oficial Italian a apărut decretul prin care numărul generalilor de aviație a fost sporit de la 13 la 33, a coloneilor de la 22 la 68, a lt.-coloneilor de la 57 la 160. Că după părerea cercurilor militare Italienne, cucerirea întregii Abisinii va necesita un timp de șase luni.

Ziarul își exprimă părerea că Italienii se vor folosi poate de nepotul prințului Makonen, urmaș legitim al marelui împărat Menelic, care locuiește actualmente în apropiere de Djibuti. În acest scop tânărul prinț ar fi apoi încoronat ca împărat la Adis-Abeba și că Italienii se vor strădui să grupeze în jurul noului împărat pe toți fruntașii Abisinieni, nemulțumiți cu actualul Negus. Cucerirea întregii Abisinii, Italia ar efectua-o apoi în numele noului împărat.

În numărul din 18 August PESTER LLOYD scrie:

„Așa cum se prezintă astăzi lucrurile, va fi greu să se evite războiul din Africa de Nord. Se poate presupune cu siguranță că, în cazul unui război, Franța va fi de partea amicului italian, din punct de vedere sentimental, iar mai târziu poate nu numai din acest punct de vedere.

„În ce privește Anglia, pentru ea se va naște o situație fatală“.

Același ziar cu data de 19 August, publică un articol în care arată că ar trebui să se producă o minune pentru ca războiul italo-abisian să nu se producă.

Presa sovietică.

Publicând regulat diferite corespondențe în legătură cu desfășurarea tratativelor de oprire a conflictului italo-abisian, presa sovietică se abține dela examinarea mai amănunțită a acestei probleme.

În legătură cu întârzierea tratativelor între cele trei mari puteri ziarul PRAVDA din 19 August subliniază că:

„Reprezentanții englezi sunt enervați“, iar pe de altă parte semnaleză ca un fapt „curios“ că Franța, renunțând să-și mai exercite influența în Abisinia, a formulat în același timp o propunere de a se crea o societate mixtă a capitalurilor italian, francez și englez pentru exploatarea bogățiilor naturale ale Abisiniei.

Intr'o corespondență anterioară, apărută în numărul din 11 August al ziarului PRAVDA și semnată de corespondentul său din Paris, Mihaïlov, se comunică despre proiectul unor cercuri engleze de a împărți între Statele europene coloniile portugheze din Africa, și spune:

„Este greu de afirmat că guvernul englez va accepta un astfel de proiect. Totuși însăși faptul că o astfel de idee a apărut în unele cercuri engleze, este semnificativ“.

Presa cehoslovacă.

În numărul din 18 August PRAGER PRESSE publică un articol al corespondentului său din Paris, în care scrie între altele:

„Trebuie să se deschidă economiei mondiale Abisinia și bogățiile ei naturale. Italia poate participa în măsură largă și poate lua conducerea. Se pot păstra interesele politice mondiale ale Angliei. Este mai mult vorba de o chestiune de metodă, decât de o contradicție principială. Nu există îndoială, că Italia are nevoie de un ventil pentru suprapopulația ei, iar Abisinia singură nu este în stare să utilizeze bogățiile ei naturale.

„Pe de altă parte trebuie să se menajeze iubirea de patrie și voința de independență a unui popor viteaz. Trebuie să se țină seamă de interesele coloniale ale Angliei și nu trebuie să se primejduiască existența Societății Națiunilor. Din toți acești factori să se tragă o concluzie, care, în primul rând, să păstreze pacea“.

ČESKE SLOVO publică în numărul din 20 August un articol intitulat „Problema Abisiniană“, în care arată că presa cehoslovacă a privit cu pesimism lucrările conferinței dela Paris a celor trei mari puteri. Ziarul constată totuși că această conferință a avut și un rezultat pozitiv, prin faptul că a apropiat mult între ele punctele de vedere francez și cel englez. Ambele puteri sunt de acord că trebuie făcute orice eforturi pentru ca să consolideze prestigiul Societății Națiunilor. Nu se admite nicio îndoială de faptul că Societatea Națiunilor să nu fie în stare să decidă.

„Au mai rămas câteva zile până la data când Societatea Națiunilor va introduce oarecare claritate în chestiunea ce ne preocupă. Până atunci trebuie să așteptăm. În ultima fază, așteptarea este însă cea mai istovitoare și mai dramatică“.

Presa evrească din străinătate.

Ziarul evreesc HAINT din Varșovia, cu data de 23 August, arată că relațiile în Europa s'au înăsprit în așa fel încât trebuie să se întâmple o minune ca pacea să fie salvată. Este adevărat că preludiul cu conflictul italo-abisinian ne aminteste zilele agitate din preajma izbucnirii războiului mondial în 1914. Acest conflict reprezintă o primejdie cu atât mai mare cu cât a devenit un conflict între Italia fascistă, care nu mai poate să dea înapoi, și Anglia, care nu cedează.

Comisia de arbitraj din Geneva nu va găsi nicio eșire din această situație și după eșecul conferinței din Paris e slabă nădejde că Liga Națiunilor va eși neștirbită în urma atitudinii Italiei.

Mussolini își bate joc și de înțelegerea încheiată în 1896 cu privire la respectarea integrității și independenței Abisiniei, precum și de pactul Kellog pe care-l considera un paravan pentru salvagardarea intereselor Angliei, pentru scopurile ei exclusive de cucerire.

Ducele nu mai poate să renunțe de acum la acțiunea în Africa Orientală, chiar dacă ar vrea: prea mari sunt sacrificiile făcute de el până acum și de aceea având în vedere chestiunea de prestigiu, este îndoelnic dacă se mai poate găsi o soluție.

„În văzduh miroase a praf de pușcă. În împrejurările de astăzi se poate ști însă unde începe incendiul, dar în niciun caz unde se va isprăvi“.

PACTUL DUNĂREAN.

Atențiunea Presei este concentrată asupra desfășurării evenimentelor din Africa Orientală. Ziarele continuă însă să se ocupe și de proiectul Pactului Dunărean, căruia îi acordă o mare importanță.

Presa franceză.

Ziarul L'INTRANSIGEANT din 8 August, ocupându-se de situația negocierilor diplomatice și „proiectul franco-italian“, spune:

„Conversațiile au permis să se apropie punctele de vedere. Se discută acum un pact colectiv de neagresiune, de neimixtiune și de consultare.

„In timp ce Franța s'ar sforța să aducă pe prietenii noștri din Mica Înțelegere să se mulțumească cu un atare acord, străduințele italiene s'ar îndrepta în special asupra Ungariei și a Austriei.

„Rămâne de văzut atitudinea Germaniei.

„D. Hitler, încheie L'INTRANSIGEANT, care adesea a declarat pace lumii, are aci o frumoasă ocazie de a arăta că este sincer în discursurile sale“.

PARIS-MIDI, cu aceeași dată primește dela corespondentul său din Viena un articol în care vorbind de o Conferință Secretă care ar fi fost întrunită de către Hitler, și în care s'ar fi decis să se respingă pactul dunărean, spune:

„Germania este decisă să nu participe la niciun pact la elaborarea căruia n'ar fi luat parte dela început ea parteneră, bucurându-se de drepturi egale“.

LE TEMPS din 9 August, reproduce la rândul său știrea despre această „Conferință Secretă“, precum și hotărârea germană de mai sus.

Sub titlul: „Pactul dunărean și pericolul de război în Europa Centrală“, L'HUMANITE din 9 August, scrie între altele:

„Roma a propus un pact fără mare valoare. Dar Mica Înțelegere nu se poate mulțumi cu atât, mai ales că amenințarea unei restaurări a Habsburgilor, cu toate consecințele sale politice, se precizează în Austria.

„In orice caz încetineala negocierilor nu poate fi decât favorabilă hitlerismului încântat de a vedea Italia, susținută de Franța și combătută de Anglia, angajându-se în aventura africană. Pacea e departe de a fi asigurată în Europa Centrală“ încheie L'HUMANITÉ.

LA RÉPUBLIQUE din 10 August, reproduce din „Prager Tageblatt“, o informație după care în ajunul inaugurării autostradei din Grosseockner, o întrunire importantă ar fi avut loc între diplomații austriaci și italieni. La această întrunire s'ar fi vorbit despre actuala situație a Europei, de pregătirea pactului dunărean și repercusiunea conflictului italo-abisinian:

„In privința pactului dunărean se zice că delegații italieni au confirmat tot interesul pe care Italia continuă să-l acorde încheierii acestui pact, precum și garantării independenței Austriei. Se crede că greutățile care ar fi ridicate de către Ungaria ar putea fi ușor înlăturate“.

In același număr al ziarului LA RÉPUBLIQUE, d. Pierre Brossolette sub titlul: „Pentru securitatea europeană, cu sau fără Germania“, spune că Germania nu pare dispusă să adere la proiectul de pact dunărean:

„Intr'adevăr Hitler crede că ar greși dacă și-ar lua vreun angajament în Europa Centrală, căci își închipue

că timpul lucrează pentru el, și că momentul nu e departe când Viena va trebui să cedeze locul unor oameni favorabili Anschlussului.

„Nu discutăm dacă aceste speranțe ar fi sau n'ar fi întemeiate; fapt este că Berlinul se arată din ce în ce mai puțin dispus să-și dea consimțământul la semnarea proiectelor de pacturi de securitate prevăzute în Estul și Centrul Europei“.

LE JOURNAL din 10 August publică un articol intitulat: „Pacea dunăreană este legată de ameliorarea raporturilor dintre Iugoslavia și Italia“, articol care conchide cu următoarele:

„S'a avut în vedere încheierea unui pact dunărean, dar s'a pierdut multă vreme. Pare-se că, de câteva zile se negociază serios, ceea ce ar fi o probă că d. Mussolini nu se lasă hipnotizat de Africa. E de dorit să se ajungă cât de repede la un rezultat. In caz contrariu, Germania va fi aceea care va profita, iar pacea va fi compromisă“.

Corespondentul particular al ziarului LE MATIN, telegrafiază din Roma la data de 10 August, că un proiect de pact dunărean ar fi fost elaborat de către guvernele francez și italian și că ar fi fost supus, de curând, tuturor Statelor interesate. Acest proiect ar cuprinde 6 articole, pe care ziarul le enumără, adăugând că textul lor a fost comunicat Germaniei, Austriei, Ungariei, Poloniei, României, Iugoslaviei și Cehoslovaciei.

„Se prevede, adaugă LE MATIN, bine înțeles, un refuz din partea Germaniei, dacă n'ar fi decât din cauza legăturilor stabilite între pactul dunărean și Societatea Națiunilor. Din partea Ungariei, ne așteptăm la obiecțiuni și la unele rezerve, în special, în ceea ce privește propaganda eventuală a minorităților naționale pentru revizuirea pacifică a tratatelor“.

LE TEMPS din 11 August, consacrand editorialul său acestei chestiuni, după ce enumără greutățile ce se ivesc în calea pactului dunărean, încheie astfel:

„Mai sunt și alte dificultăți de învins: acelea care ar rezulta din șovăirile Ungariei de a trata cu Statele Micii Înțelegeri, înainte de a fi obținut dela acestea unele satisfacții care nu-i pot fi date, precum și greutățile create prin opoziția ireductibilă a Micii Înțelegeri la o eventuală restaurare a Habsburgilor. In ziua în care acordul va fi realizat în principiu pe baza programului de lucru a Conferinței proiectate și în care această Conferință va putea fi convocată cu mai mulți sorți de izbândă, un mare pas va fi făcut către pacificarea Europei“.

L'OEUVRE din 14 August, publică o corespondență din Budapesta, privitoare la atitudinea d-lui Goemboes, față de pactul dunărean.

Analizând discursul d-sale ținut cu ocazia conferinței guvernamentale, ziarul relevă declarațiile d-lui Goemboes, care subliniază faptul, că politica externă a Ungariei are ca bază acordurile dela Roma, acorduri care au dat rezultate minunate, atât din punct de vedere politic, cât și economic. Ungaria vrea să ia parte la conferința dunăreană proiectată numai cu condiția de a se bucura de aceleași drepturi ca și celelalte națiuni. Ea ar fi gata să facă toate sacrificiile în cazul când i s'ar recunoaște egalitatea drepturilor.

LE PETIT PARISIEN din 16 August, publică un articol semnat de d. Elie J. Bois, intitulat „Politica de co-

laborare dunăreană", în care subliniază faptul că chestiunea etiopiană, oricât de gravă ar fi ea, nu trebuie să îndepărteze atenția pe care o reclamă Europa.

„Obiectivele Reichului sunt bine cunoscute: El vrea să domine continentul. El nu va renunța la ele decât atunci când se va vedea în fața solidarității națiunilor pe care le dorește ca victime ale ambițiilor sale.

„Această solidaritate există, însă ea nu este definitivă. În acest scop, politica de colaborare dunăreană și de asistență mutuală, care se află în germene, în acordurile dela Roma, trebuie să ajungă la o deplină maturitate. În momentul când pactul dunărean va fi semnat, scopul va fi ajuns“.

LE JOURNAL din 21 August publică sub semnătura d-lui Saint-Brice, un articol în care analizează modalitățile restabilirii în Europa a colaborării compromise în Africa.

„Trebuie, spune d. Saint-Brice, să reamintim cum au evoluat combinațiile dela Londra și dela Stresa. De ce au întârziat pactele proiectate?

„Mai întâi din cauza divergenței între acei care consideră, cum e Mica Înțelegere, că sunt eficace numai alianțele defensive, numite acum pacte de asistență mutuală, și cei care consideră că putem, pentru moment cel puțin, să ne mulțumim cu pacte de neagresiune, de neasistență a agresorului, de consultare și de neamestec în afacerile interne.

„Apoi din cauza rezistenței Germaniei care nici până azi n'a răspuns.

„În fine acum vin și neînțelegerile dintre Londra și Roma“.

Presă germană.

A fost aceea care prin corespondentul dela Roma al lui BERLINER TAGEBLATT a lansat svonul existenței unui proiect de acord franco-italian asupra pactului dunărean:

Comentându-l, pare să primească cu oarecare satisfacție desmințirile din Paris și considerând în general pactul dunărean, asemenea celui oriental, ca un lucru despre care se vorbește mult, mai ales în anumite momente critice, dar care nu se poate realiza.

FRANKFURTER ZEITUNG din 12 August publică un articol de fond intitulat „Licuriciul pact dunărean“ în care spune:

„Ca și pactul oriental, apare întotdeauna la suprafață când cerințele complicate și schimbătoare ale politicii europene a marilor puteri, socotește aceasta folositor“.

„Pactul dunărean“ — continuă ziarul — „căpătase la conferința dela Stresa, în Aprilie, un relief puternic. Un proiect fixat în paragrafe nu pare să fi existat vreodată. Liniile de bază trebuiau comunicate atunci și Germaniei. În Aprilie a avut loc la Veneția o conferință specială între Italia, Austria și Ungaria, la care planul trebuia promovat printr'o politică în comun a participanților. Era vorba de a se convoca o conferință generală dunăreană la care trebuiau invitate toate statele interesate și Germania. Deodată s'a auzit că Mussolini arată un interes mai mic pentru întreaga chestie și dorește să vadă amânată conferința plănuită pentru la toamnă.

„Noul proiect pornit, pare-se din inițiativă franceză, se mișcă pe următoarele linii cardinale: 1) întărirea independenței Austriei; 2) obligația semnatarilor de a nu se amesteca în afacerile ei interne prin care ar fi exclusă și propaganda; 3) un pact de neagresiune cu îndatorire lărgită de a nu da ajutor vreunui agresor;

4) un acord consultativ în cazul unei violări a tratatului.

„Germania“ — continuă ziarul — „nu a refuzat niciodată de a participa la un pact dunărean, dar vroia să știe precis despre ce e vorba, dacă urmează să-și dea semnătura. Ce înseamnă neimixtiune? În accepțiunea generală care s'a dat acestei idei, s'a crezut că se poate ocoli greutatea unor definiții speciale pentru Austria. Dar atâta timp cât nu e clar, ce înseamnă imixtiune, și cine ar trebui să stabilească în cazul eventual ce e imixtiune, nu se va face altceva decât să se răspândească din nou ceață“.

Semnaland eventuala renunțare la pactul de asistență contra violatorului tratatului, autorul trece la problema restaurării habsburgice care ar sta în „arierplanul dragostei renăscânde franceze pentru pactul dunărean“. „Habsburg“ — afirmă autorul articolului — „dă coeziune Micii Înțelegeri și întărește legătura ei cu Franța, dar deabia dacă înlătură interesele particulare ale țărilor Înțelegerii și fricțiunile care rezultă din ele“.

Ziarul încheie articolul prognosticând trecerea unei vremi încă destul de îndelungate până la aplanarea dificultăților și a contrastelor dintre toate țările interesate spre a se putea ajunge la o formă care să obție sufragiile unanime.

BÖRSEN ZEITUNG publică un articol de fond din 9 August, intitulat „Germania și Austria“:

Autorul supune proiectul pactului dunărean unei analize din unghiul de vedere germano-austriac și ajunge la constatarea că între cele două state e o stare de lucruri nesatisfăcătoare, amenințând întreg germanismul și urmând a fi consacrată printr'un pact — pactul dunărean — pe care-l preconizează tocmai țările negermanice. Führer-ul s'ar fi exprimat în discursul său din luna Mai, împotriva ideii de imixtiune, de anexare sau de Anschluss, față de Austria, punând deasupra acestor rațiuni litigioase viitorul sfânt al omului și al pământului german:

„Austria ar deveni prin pactul dunărean piatra unghiulară a unei combinații anti-germane“ — continuă ziarul. — „Dacă se dorește un tratat, acesta trebuie să izvorască din adevărata dorință de împăcare și trebuie să fie edificat pe baza încrederii. Dacă însă încrederea există, numai e nevoie de tratat între ambele țări germanice ale aceleiași națiuni. Dar încrederea dintre Reich și Austria nu există încă“, încheie ziarul.

BÖRSEN ZEITUNG din 11 August revine asupra mult discutatului pact dunărean, într'un articol datorat „colaboratorului diplomatic al ziarului“.

În acest articol intitulat „Pactul dunărean francez“, autorul amintește de preliminiările zămislirii proiectului, anume de „bruscarea“ Germaniei la conferința dela Stresa și de condamnarea Reichului în ședința Ligii Națiunilor. „Imprejurări“ — adaugă ziarul — „care nu ni-l pot face mai simpatice“.

„Pactul dunărean — continuă ziarul — prin origine, scop și formă, capătă tot mai mult trăsăturile care ne-au silit să respingem pactul oriental“; ziarul crede că s'ar tinde ea și prin pactul oriental la o încercuire a Germaniei. „Nici manevrele uriașe anunțate în mod sumbru de Mussolini la granița austriacă, nu sânt proprii a face să se nască încredere între viitorii participanți ai pactului“, afirmă ziarul.

Autorul articolului repetă teze cunoscute și dela desbaterile în jurul pactului oriental, că anume Germania e pentru pacte de neagresiune cu vecinii, dar împotriva pactului colectiv și în ce privește pactul de neimixtiune ar trebui stabilit în mod internațional pentru orice Stat.

Amintind în concluzie că raporturile Austriei față de Reich nu s'au normalizat încă și că în sine pactul ar garanta guvernului austriac toată liniștea pentru o restabilire a Habsburgilor, ziarul analizează motivele pentru care Franța utilizează tocmai momentul de față pentru a accelera încheierea pactului dunărean. Ele ar fi de ordin internațional și anume ar conține dorința Franței de a risipi neîncrederea Micii Înțelegeri, forțând mâna Italiei la încheierea pactului, drept compensație pentru sprijinul acordat în conflictul italo-abisinian. „Un joc fin, dar în același timp și artificial, și în total nimic altele decât o nouă variație a vechei politici de încercuire care nu rezolvă nici o problemă pendinte din Europa Centrală, ei le încheie pe toate într'un sistem artificial de pacte“.

BERLINER TAGEBLATT din 12 August, publică o corespondență telegrafică din Roma, intitulată:

„Ceșosul pact dunărean“, prin care se referă la marea senzație produsă la Roma de publicarea proiectului italo-francez al pactului dunărean. D. Paul Scheffer adaugă un scurt post-scriptum în care ia act de contradicție dintre desmințirea venită dela Paris și comentariile presei italiene. „La Paris se spune — încheie Scheffer — că va dura multă vreme cu pactul dunărean. Asta o credem și noi“.

Presa engleză.

Majoritatea ziarelor publică știri din Paris și din Viena, din care reiese că pactul dunărean este încă de parte de realizare. Astfel:

TIMES din 12 August serie, prin corespondentul din Paris, că se consideră drept inexacte știrile din ultimul timp cum că guvernul francez și cel italian au redactat textul proiectului spre a fi transmis Austriei, Ungariei și puterilor Micii Înțelegeri.

„Totuși, adaugă ziarul, pregătirile în vederea conferinței danubiene arată un oarecare progres; deși încă nu se știe precis când se va ține“.

TIMES constată că sunt multe curente contrarii:

„Guvernul italian a sondat Berlinul și Budapesta, iar guvernul francez s'a consultat cu capitalele Micii Înțelegeri. Intre timp nu s'a ivit nimic în Europa, care să împiedece o apropiere între Italia și Iugoslavia, apropiere pe care diplomația franceză a căutat s'o promoveze; iar guvernul ungar, pare a fi acum mai puțin bănuitor decât mai înainte, față de propunerile dunărene.“

„Se mai crede că nici Polonia nu va ridica obiecțiuni de neînviș decât numai dacă pactul va conține stipulații incompatibile cu acordul polono-german.“

Ca încheiere cotidianul englez adaugă: „Guvernul german a dezamăgit în timpul din urmă pe cel francez, prin faptul că a întors din nou spatele pactului oriental, pe care părea a avea toată bunăvoința a-l accepta în noua sa formă. Opinia de aci e că nici acceptarea pactului dunărean de către Germania nu va fi ușor de obținut și că definiția neamestecului în Austria, este un punct deosebit de dificil“.

MANCHESTER GUARDIAN din 12 August primește din Viena comentariile corespondentului său asupra unui articol, apărut în REICHPOST:

Arăta că până acum nu s'a redactat niciun text al pactului dunărean, deși ambasada franceză din Roma și guvernul italian recontinuă cu schimbul de vederi respective.

Mai constată că prin pactul dunărean s'a avut din capul locului intenția de a se crea o securitate și mai mare pentru independența Austriei, încorporând sistemul de

garanții colective. Austria a insistat ca pactul să fie bazat pe garanții mutuale, idee care acum trebuie abandonată, rămânând numai partea negativă a pactului, adică garanția de neagresiune și aceea de a nu sprijini pe agresor.

Părerea ziarului este că această schimbare a fost cauzată de influența Sovietelor și a Micii Înțelegeri. Acest lucru a produs o adâncă nemulțumire în Polonia, făcând participarea acestei țări extrem de grea; iar din punctul de vedere al Austriei, neparticiparea Poloniei ar micșora considerabil valoarea pactului.

MORNING POST din 12 August publică o corespondență din Viena, care se referă tot la comentariile din Reichspost:

Ziarul crede că în afară de alte chestiuni a mai intervenit și conflictul italo-abisinian ca să schimbe planurile asupra acestui pact. După toate aparențele, una dintre puteri, interesată în pactul dunărean, așteaptă acum desfășurarea crizei abisiniene înainte de a se hotărî definitiv.

Presa elvețiană.

JOURNAL DE GENÈVE din 18 August, sub titlul: „Mica Înțelegere și Pactul Dunărean“ publică o corespondență din Praga, în care spune între altele:

„La Praga există impresia că Italia și Franța caută mai puțin aplicarea principiilor enunțate la Stresa, decât o accelerare a negocierilor pentru pactul dunărean.“

„Se dorește încheierea acestui pact înainte ca diplomația italiană să fie paralizată de acuitatea situației africane. În plus, Roma are cel mai mare interes să știe, în caz de războiu cu Abisinia, poziția sa asigurată în Europa. De aceea inițiativa franco-italiană caută, în acest moment, echilibrul între revendicările Micii Înțelegeri pe de o parte, ale Germaniei, ale Poloniei și ale Ungariei, de altă parte. Divergențele dintre punctele de vedere ale acestor State s'au manifestat în mod net în decursul tratatelor. E vorba să fie aplanate cu orice preț și în cel mai scurt timp posibil“.

„In ceea ce privește atitudinea Micii Înțelegeri, putem spune că dacă regretă abandonarea unora dintre principiile dela Stresa, ea nu refuză să negocieze încheierea Pactului dunărean, sub orice formă, cu condiția ca interesele sale legitime să fie salvate.“

„Mica Înțelegere pare gata să semneze un pact dunărean, chiar dacă clauza asistenței mutuale, directă și automată, nu figurează în el.“

„In fine, țările Micii Înțelegeri voiesc o situație netedă a relațiilor dintre Iugoslavia și Italia, iar Italia să-și definească în mod clar politica ei față de Albania, izvor de neînțelegeri între cele două vecine“.

Presa austriacă.

In numărul din 18 August NEUES WIENER JOURNAL, publică un articol semnat de fostul ministru d. Heinrich Mataja, în care autorul expune bazele fundamentale ale unei adevărate înțelegeri în Basinel Danubian. Intre altele scrie:

„Ar trebui să recunoaștem în sfârșit, că toți suntem nevoiți să adunăm forțele noastre și să nu le risipim în neînțelegeri cu vecinii. O înțelegere se poate realiza numai pe baza independenței și a egalității de drepturi. Să se examineze revendicările fiecăruia, căutând să se găsească ceea ce poate fi împlinit“.

Ocupându-se apoi de problema ocrotirii minorităților, arată felul cum această chestiune a fost reglementată în

Elveția. „Dacă — serie d. Mataja — Statele Danubiene se vor afla acolo unde se află Elveția, atunci se va fi învins cea mai mare dificultate. Vom ajunge în mod automat la acea „spiritualizare“ a frontierelor de care au vorbit Briand, Titulescu și Beneș. La această țintă putem ajunge însă numai printr'o intensificare a legăturilor culturale“.

Presa bulgară.

LA BULGARIE din 9 August, consacrand editorialul său proiectului de Pact Dunărean, după ce enumără

MICA ÎNTELEGERE ȘI CONFERINȚA DELA BLED.

Presa franceză.

Cu ocazia sosirii la Paris a noului ministru plenipotențiar iugoslav Purici, JOURNAL DES DEBATS din 8 August, sub semnătura d-lui Albert Mousset, ocupându-se de politica iugoslavă, spune între altele:

„Din punct de vedere extern, situația se prezintă într'o lumină liniștitoare. De curând am avut ocazia să vorbesc atât la Praga, cât și la Belgrad, ca și la București, cu diriguitorii Micei-Întelegeri. Niciodată nu i-am văzut mai decizi de a menține între ei o nesdruncinată unitate de front. Ei se vor întruni în Iugoslavia la sfârșitul lunii. Va fi probabil pentru Cabinetul din Belgrad o ocazie de a-și defini atitudinea în chestia recunoașterii Sovietelor. Oamenii de Stat, români sunt azi foarte doritori de a vedea Moscova și Belgradul reluând vechile lor legături...

Se va vorbi de sigur și de chestia Habsburgilor. Am putut să-mi dau seama, spune d. Mousset, odată mai mult că Mica-Întelegerere ar fi dispusă să recurgă la măsurile cele mai grave decât să lase să se înfăptuiască restaurarea“.

LE TEMPS și LA RÉPUBLIQUE din 12 August și L'INTRANSIGEANT din 14 August publică următoarea știre din Belgrad a Agenției Havas:

„După ziare, Conferința Consiliului permanent al Micei-Întelegeri ar fi convocată pentru 27 sau 29 August, la Bled.

Se crede că principalele puncte ale programului său ar fi pactul dunărean, chestiunea Habsburgilor și recunoașterea U. R. S. S. de către Iugoslavia“.

L'ACTION FRANÇAISE din 17 August publică un articol intitulat „Politica Ungară“, în care d. J. Delebecque analizează tendințele maghiare favorabile unei apropieri de Mica Întelegerere și arată oscilările politicii ungare între Roma și Berlin, politică dependentă, în mare măsură, de natura relațiunilor germano-italiene:

„In urma violențelor național-socialismului în Austria, care au atins aceste relațiuni, poziția Ungariei a devenit delicată. Mussolini este un sprijin foarte solid, dar ar fi imprudent din partea ei să se îndepărteze de Hitler. După cum se vede, problema ungară va mai da mult de lucru oamenilor de Stat“.

D. Delebecque, în același ziar din 18 August, ocupându-se de politica actuală ungară, spune:

„Știri din presă lasă să se înțeleagă că ar exista actualmente în Ungaria tendințe favorabile pentru o apropiere de Mica Întelegerere. Trebuesc acceptate aceste in-

cele 6 puncte care ar constitui acest document diplomatic, termină cu următoarele considerațiuni:

„Europa, acum când se petrec atât de mari evenimente politice care absorb o mare parte a timpului și a energiei diplomației sale, este împiedecată de a se ocupa de o singură chestiune la ordinea zilei cum ar fi chestia dunăreană.

„Rezoluția Consiliului Ligii Națiunilor privitor la diferendul italo-etio-pian, amânând deciziunea sa definitivă în Septembrie, va acorda puțină vreme oamenilor de Stat interesați la fericita încheiere a pactului dunărean“.

formații cu rezervă. Va mai trece vreme înainte ca guvernul dela Budapesta, ori care ar fi el, să primească, fără gânduri ascunse, situația creată de tratatul dela Trianon. Revizionismul, care uneori a fost încurajat din afară, puțin cam ușuratec, a devenit ca o necesitate a politicii ungare. O propagandă extrem de activă, dusă sub toate formele posibile, n'a încetat de a desvolta argumente serioase sau contestabile. Pe de altă parte, politica ungară, care, a doua zi după război, a oscilat între Berlin și Roma, se găsește, într'o oarecare măsură, pendinte de natura relațiilor germano-italiene.

„Problema ungară, încheie d. Delebecque, ne e teamă că n'a isprăvit de a da mult de furcă oamenilor de Stat“.

L'ACTION FRANÇAISE din 19 August, sub titlul „A fi stăpân la sine acasă“, publică un articol datorit d-lui Jacques Bainville, în care spune între altele:

„Condusă de guvernul din Praga, adică de d. Beneș, care dă impuls guvernului din București, adică d-lui Titulescu, în timp ce guvernul din Belgrad le urmează cu rezervă și prudență, Mica-Întelegerere și-a fixat doctrina și linia sa de conduită pentru întrunirea (se zice „sesiunea“) pe care o va ține la sfârșitul acestei luni. Un ziar cehoslovac exprimă astfel ideile d-lui Beneș: „Toate statele din Mica Întelegerere sunt convinse că nu există decât un singur mijloc de a se opune Anchlussului: o colaborare între Roma și Paris și până la Moscova. Atât timp cât această colaborare va dura, resturarea Habsburgilor este inutilă. Dacă ea moare, nu Habsburgii sunt aceia cari ar putea împiedeca Anschlussul.

„Premisele acestui silogism sunt fragile. Pentru a putea obține colaborarea Italiei, nu trebuie să se arate atâta neîncredere față de politica italiană a Austriei. Pentru a putea fi siguri de Moscova, nu trebuie ca alianța Sovietelor să procure revoluției, în Franța sau aiurea, șanse pe care le scontează Hitler.

„In ceea ce privește Mica Întelegerere însăși, Cehoslovacia și România s'au apărat până acuma destul de bine de comunism. Prietenia lui Stalin a dărâmat barierele protectoare. Se pare însă că ele sunt regretate totuși.

„In fine, pentru ca raționamentul să nu fie admirabil numai pe hârtie, e necesar ca hitlerismul local din Cehoslovacia să nu constituie un motiv de slăbiciune mai puternic decât însăși partidul comunist.

„In ceea ce privește programul Micei-Întelegeri, conchide autorul, el presupune, pentru a putea fi luat în serios de toți cei interesați, că guvernul ceh va rămâne stăpân la sine acasă și va lua măsurile necesare pentru a putea dăinui, fapt care merită toate încurajările“.

Presa elvețiană.

JOURNAL DES NATIONS din 17 August comentează un articol apărut în ziarul CESKE SLOVO și semnat de d. E. Beneš, în care d-sa subliniază faptul că dintra toate alianțele încheiate dela terminarea marelui războiu, Mica-Înțelegere nu numai că a durat, dar s'a și afirmat în cursul ultimilor 15 ani.

„Cele trei state membre ale Micei Înțelegeri au continuat o politică comună, strângând în același timp relațiile lor culturale și economice. Străinătatea consideră Mica Înțelegere ca un factor decisiv în politica europeană. Ea are la activul său cele mai multe succese“.

D. Maurice Muret în GAZETTE DE LAUSANNE din 20 August publică un editorial consacrat Micei-Înțelegeri și Conferinței dela Bled, „conferință care — spune cunoscutul ziarist elvețian — va avea o importanță cu totul specială, având în vedere gravele evenimente ce se pot produce în Europa din cauza conflictului italo-abisinian“.

D. Maurice Muret, după ce face un lung istoric al activității Micei-Înțelegeri, spune în partea finală a articolului său:

„Conferința dela Bled va avea destule subiecte de discuție: am fi însă foarte mirați dacă ea nu va dovedi încă odată armonia dintre cele trei State din Mica-Înțelegere. Adversarii lor comentează mereu deosebiriile opiniilor lor în privința chestiunilor principale și despărțirea lor. Evenimentele îi contrazic însă cu prisosință. Nu va exista pact dănărean decât dacă cele trei State ale Micei-Înțelegeri vor consimți, și tot așa se va întâmpla și cu chestiunea esențială a restaurării habsburgice. Aceasta nu va avea loc decât dacă Belgradul, Praga și Bucureștiul vor renunța la opinerea lor, ceea ce, după cum se vede, este exclus. A doua zi după Conferința dela Bled, această problemă va trebui tratată mai cu deamănuntul. În așteptare, putem observa însă că cei trei parteneri din Mica-Înțelegere continuă să se declare de comun acord: „Mai curând Anschlussul decât Habsburgii“. Acesta este un punct asupra căruia interesul Europei occidentale nu concordă în mod absolut cu interesul Micei-Înțelegeri. La Paris, principiul restaurării habsburgice câștigă teren. Italia, care va avea în curând alte preocupări, n'ar fi nemulțumită dacă ar vedea problema austriacă soluționată printr'o restaurare monarhică și poate chiar printr'o căsătorie; dar Mica-Înțelegere rămâne pentru moment ferm decisă“.

JOURNAL DES NATIONS din 21 August publică următoarea telegramă din Belgrad: „Se anunță că în cursul sesiunii Consiliului permanent al Micei-Înțelegeri, care se va ține la Bled, cea de a 15-a aniversare a fondării Micei-Înțelegeri va fi comemorată printr'o ceremonie oficială.

„În același timp, la Bled, se va ține Conferința Micei-Înțelegeri, la care vor asista 50 de zariști din cele trei țări. Se prevede, în plus, o mare afluență de reprezentanți ai presei din toate țările. 22 de zariști români și 20 de zariști cehi vor sosi la Bled, pentru a lua parte la desbateri“.

Presa maghiară.

Cu ocazia împlinirii a 15 ani de existență a Micei Înțelegeri, ziarele maghiare—fidele atitudinii lor de până acum — atacă cu violență acest organism politic, caracterizându-l drept o coaliție de forță armată, „îndreptată exclusiv împotriva Ungariei dezarmate și lipsite de apărare“.

Repetând vechiul leit-motiv, presa maghiară încearcă să demonstreze pretinsa lipsă de coeziune a acestei alianțe, în special pe terenul economic, insistând totodată asupra „divergențelor“ cu privire la problemele internaționale la ordinea zilei.

Ziarul FÜGGETLENSÉG din 18 August scrie între altele:

„Dacă privim marile probleme europene, mai recente, constatăm că Statele Micei-Înțelegeri au concepții diametral opuse în ce privește raporturile lor față de Germania, politica occidentală a Rusiei și restaurația habsburgică“.

Presa maghiară susține că Mica Înțelegere „face demagogie când vorbește despre dorința de pace, securitatea europeană, eliberarea naționalităților și isbânda ideilor de libertate“. Astfel, ziarul citat mai sus, în cadrul unui alt articol scrie:

„Securitatea europeană de care vorbește Beneš, este securitatea care se sprijină exclusiv pe forța baionetelor și cu care nu au nimic comun eternele legi ale dreptății și ale omenirii. Privind retrospectiv, până în evul mediu, nu găsim exemple atât de strigătoare de opresiune a naționalităților, cum vedem astăzi în statele succesoriale“.

Presa bulgară.

Cu ocazia împlinirii a 15 ani dela crearea Micei Antante, ziarul MIR din 20 August publică un articol în care arătând împrejurările în care s'a născut această grupare politică, spune că „după înființarea Consiliului Micei-Înțelegeri, a consiliului ei economic și a secretariatului, Mica Antantă a căpătat caracterul unei federațiuni. Dar cu toate acestea, în ochii lumii ea rămâne o alianță politică menită să lupte împotriva pericolelor externe și în special pentru a împiedeca restaurarea monarhică din Austria, și realizarea tendințelor revizioniste ale țărilor vecine, din care primul loc îl ocupă Ungaria“.

Ziarul este de părere că acestea sunt considerentele care îndreptătesc existența Micei Înțelegeri și se îndoeste dacă această grupare nu se va descompune imediat ce între statele ce o compun se vor ivi divergențe esențiale. „Fiindcă — zice autorul articolului, d. Antonie Nicolov — Mica Înțelegere nu reprezintă o unitate organică naturală“. Incheie apoi afirmând că „Mica Înțelegere ca și Înțelegerea Balcanică, poate să se descompună imediat ce unul din Statele care o compun își va modifica radical politica externă“.

Presa greacă.

Sub titlul „Cei 15 ani ai Micei Înțelegeri“, ziarul atonian KATHIMERINI din 22 August publică următoarele:

„Mica Înțelegere a împlinit zilele acesteia cincisprezece ani de viață și activitate fertilă pentru opera păcii. D. Beneš consacra acestei aniversări un articol în care scoate în evidență faptul că Mica Înțelegere este singura alianță de după războiu care a rămas neclintită, iar coeziunea ei crește pe zi ce trece, spre folosul păcii“.

Cotidianul grec reproduce apoi un fragment din sus citatul articol al d-lui Beneš, și încheie astfel:

„...Această asigurare dată de către un om politic de talia d-lui Beneš, constituie cea mai bună desmărire a tuturor celor surse în ultimul timp despre o pretinsă criză internă a Micei Înțelegeri și reprezintă totodată cea mai solidă garanție pentru pacea Europei Centrale“.

CHESTIUNEA AUSTRIEI.

Presa franceză.

Sub titlul: „Forțele armate ale Micii Înțelegeri“, ziarul parizian LA TRIBUNE DES NATIONS, cu data de 8 August, publică următorul articol:

„In fața amenințării posibile a Germaniei de a realiza cu forța Anschlussul și în preajma unei eventuale restaurări a Habsburgilor, este util să cunoaștem compoziția forțelor armate ale Micii Înțelegeri. După ziarul VENKOV, organ al agrarienilor Cehoslovaci, armata română dispune în timp de pace de 315.000 de oameni, 773 de aeroplane și 26 hidroavioane; cea iugoslavă de 195.000 de oameni și 568 avioane; cea Cehoslovacă de 192.000 de oameni, și 546 avioane. Cele trei țări au deci la dispoziția lor un efectiv global de peste 700.000 de oameni și 1.913 avioane. In aceste cifre nu intră marina iugoslavă și română.

Precum vedem, spune TRIBUNE DES NATIONS, e o forță foarte impunătoare, cu atât mai mult cu cât, în timp de războiu acest număr e cu mult depășit.

Mica Înțelegere poate deci să se opună în mod eficace oricărei velleități de fluctuațiune în Europa Centrală“.

D. Romain Frisch, în L'AUBE din 9 August publică o corespondență din Viena, privitor la problema restaurării Habsburgilor, în care spune că svonurile despre o revenire a lui Otto pe tronul Austriei, au provocat serioase preocupări în capitalele Micii înțelegeri și chiar la Viena:

„Pare-se, spune d. Frisch, că după un prim moment de îngrijorare, un reviriment însemnat s'a produs la Praga, la București și în special la Belgrad, reviriment care a provocat ultimele declarații ale d-lui Stoiadinovici în Senatul iugoslav.

„Diverse simptome sunt o indicație prețioasă, conchide L'AUBE. Ele dovedesc că guvernul austriac ar voi să frâneze progresele agitației monarhiste, conformându-se declarațiilor sale reiterate asupra „inactualității“ problemei Habsburgilor. Totuși nu putem prevedea dacă d. Schuschnigg va fi în măsură să reziste mult presiunii a 120.000 de oameni înglobați în formațiunile paramilitare“.

L'ACTION FRANÇAISE din 9 August scrie: — „E o chestiune gravă, delicată, de sigur! Austria trebuie să ajungă ca o restaurare care ar fi salvarea ei și care ar pune-o la adăpostul pretențiilor germane, să nu dea loc la greutăți externe.

Este o chestiune de taet și de timp“.

Presa elvețiană.

GAZETTE DE LAUSANNE din 10 August publică un articol semnat de d. Maurice Muret, care scrie între altele:

„Chestiunea rechemării arhiducelui Otto continuă să preocupe presa europeană, precum și diplomația europeană.

D. Albert Mousset, care revine din Europa Centrală, tratează de „pioasă iluzie“ pretensele negocieri ale monarhiștilor vienezi cu Mica Înțelegere.

„Eu cred, adaugă în încheiere d. Maurice Muret, că d. Mousset are dreptate și că împărăteasa Zita nu e pe

punctul de a-și vedea fiul suit pe un tron, care a fost glorios, dar care a devenit atât de mic, atât de fragil“.

Presa iugoslavă.

L'ECHO DE BELGRADE, cu data de 7 August, ocupându-se de problema austriacă și de declarațiile d-lui Schuschnigg, scrie între altele:

„In fața atitudinii decise a Micii Înțelegeri, guvernul austriac a trebuit să se refugieze într'un „distinguo“ subtil, între măsuri de revizuire care n'au, se pare, niciun caracter politic și ideea de restaurare care n'ar fi de actualitate. Guvernele din Praga, București și Belgrad au recunoscut în mod leal, că noile legi, care restituie familiei Habsburgilor bunurile lor particulare, ar fi conforme cu dreptul și, în plus, n'ar privi decât pe Austria. Dar avertismentul Micii Înțelegeri constituie un aviz prealabil, în cazul când cercurile legitimiste ar încerca să împingă pe arhiducele Otto în spre vreo aventură. Dacă d. Schuschnigg afirmă că restaurația nu e pentru azi, e util, spune L'ECHO DE BELGRAD, să adăugăm că nu este nici pentru mâine“.

Presa polonă.

Ocupându-se de problema austriacă și de acțiunea legitimistilor, majoritatea ziarelor polone se întrebă cât de posibilă este realizarea acestui proiect al monarhiștilor austriaci. Pentru a-și edifica cititorii asupra opiniei unei părți din presa cehoslovacă, ziarul KURJER WARSZAWSKI, înserează articolul publicistului cehoslovac Kramarz, care vede salvarea situației în înțelegerea ce ar putea să intervie în această privință între Franța, Italia și Mica Antantă. Acest bloc de State ar fi fost în stare, după părerea lui Kramarz, să împiedece atât restaurarea Habsburgilor în Austria și Ungaria, cât și realizarea Anschlussului.

Altfel pune chestiunea ziarul „Kurjer Porany“, care afirmă că înaintea cancelarului Schuschnigg stau două alternative: sau Anschluss sau restaurarea monarhică. Dar Anschlussul ar fi prezentat un pericol din mai multe puncte de vedere. O singură scăpare ar fi restaurarea:

„Cine știe dacă această idee nu este nutrită de conducătorii Austriei care își dau seama de pericolul penetrației hitleriste în Austria“.

In concluzie, ziarul se întrebă cum ar privi Europa o astfel de atitudine a Austriei.

In numărul din 16 August KURJER WARSZAWSKI ocupându-se de aceeași chestiune afirmă că, după demersurile Micii Antante și în urma călătoriei contelui Stahremberg în Iugoslavia, este posibilă instituirea regenței în Austria. Scopul călătoriei lui Stahremberg în Iugoslavia, ar fi fost, după părerea ziarului, de a se încerca câștigarea sprijinului Prințului-Regent Paul, pentru realizarea proiectului de instituire a regenței.

ILUSTROWANNY KURJER CODZIENNY relevă faptul că la Viena teama în fața izbucnirii războiului italo-abisinian și a expansiunii italiene, este mai mică decât groaza pe care o inspiră primejdia din partea „Că-mășilor brune“, de care sunt numai două căi de scăpare: sau Pactul dunărean sau restaurarea.